

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนต้นแบบการฟื้นฟูและการสร้างมูลค่าเพิ่มจากพืชสมุนไพรและยาพื้นบ้านที่ได้มาตรฐาน ดำเนินการวิจัยร่วมกับชุมชนบนพื้นที่สูง 3 ชนเผ่า คือ กะเหรี่ยง ม้ง คนเมือง ใน 6 พื้นที่ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยส้มป่อย โครงการขยายผลโครงการหลวงโป่งคำ โครงการขยายผลโครงการหลวงปากกล้วย โครงการขยายผลโครงการหลวงปางมะโอ และโครงการขยายผลโครงการหลวงแม่สอง โดยการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกับเกษตรกรพัฒนาวิธีการผลิต แปรรูป พืชสมุนไพรและยาพื้นบ้านให้ได้มาตรฐานของสาธารณสุข เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรท้องถิ่น เพื่อสำรวจความต้องการตลาดของสินค้าจากพืชสมุนไพรท้องถิ่นและยาพื้นบ้าน และเพื่อสำรวจและรวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพของพืชสมุนไพร และภูมิปัญญาการใช้ พืชสมุนไพรท้องถิ่นในชุมชนบนพื้นที่สูงที่อยู่ห่างไกล

ผลการดำเนินงานวิจัยชุมชนได้พัฒนาวิธีการผลิต แปรรูปพืชสมุนไพรและยาเป็น GAP 5 ชนิด และปรับปรุงมาตรฐาน GMP 1 แห่ง ช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการได้เองของชุมชนบ้านศรีบุญเรือง 2 แห่ง คือ ศูนย์โฮมโฮป อำเภอท่าวังผา และศูนย์โฮมโฮป จังหวัดน่าน โรงพยาบาล 2 แห่งนำยาพื้นบ้านไปใช้ประโยชน์ 3 ตำรับ ได้แก่ ยาแก้ปวดเมื่อย ปวดเส้นเอ็น ยาอยู่เดือน แก้ผดผื่น และชาขิงผักเชียงดา เป็นที่สนใจของตลาดเอกชน ชุมชนบนพื้นที่สูงที่อยู่ห่างไกล คือ โครงการขยายผลโครงการหลวงแม่สอง โครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ปลูกฝิ่นอย่างยั่งยืนบ้านขุนตั้นน้อย มีความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชสมุนไพรรวม 151 ชนิด องค์ความรู้การใช้พืชสมุนไพรรวม 6 พื้นที่ มีจำนวน 63 อาการโรค 135 ตำรับยาพื้นบ้าน 585 ชนิดพืชสมุนไพร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ และบ้านศรีบุญเรือง โครงการขยายผลโครงการหลวงโป่งคำ ทำการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชน